

Javna predstavitev dispozicije in ciljev
Nacionalnega programa varstva okolja
(2. februar 2004)

POROČILO

Ministrstvo za okolje, prostor in energijo je 2. februarja 2004 pripravilo javno predstavitev dispozicije in ciljev novega Nacionalnega programa varstva okolja (NPVO), na kateri so sodelovali:

mag. Janez Kopač, minister,
mag. Radovan Tavzes, državni sekretar,
mag. Inga Turk, svetovalka Vlade RS,
Milena Janežič, Služba za odnose z javnostmi,
mag. Vida Ogorelec Wagner, moderatorka.

Javna predstavitev je bila namenjena predstavnikom nevladnih organizacij, lokalnih skupnosti, gospodarstva ter ostali zainteresirani javnosti.

Minister mag. Janez Kopač, ki je sodeloval v prvem delu srečanja, je uvodoma poudaril da je NPVO, ki je v pripravi, najpomembnejši strateški dokument na področju okolja. Glede na rezultate Poročila o stanju okolja 2002, ki ga je v decembru 2003 potrdil in sprejel Državni zbor RS, in analize izvajanja obstoječega NPVO je MOPE pristopilo k pripravi novega NPVO. Analiza izvajanja ukrepov je namreč pokazala, da nekateri ukrepi niso več relevantni, ker je področje drugače urejeno, oziroma niso skladni z zahtevami direktiv EU.

V poročilu o stanju okolja pa so bila identificirana področja, kjer imamo v Sloveniji še probleme in negativne trende, za reševanje katerih so potrebni dodatni ukrepi. Minister je poudaril tudi pomembnost odprtega in transparentnega načina priprave NPVO in sodelovanja javnosti, kot to določa tudi novela zakona o varstvu okolja (ZVO), ki je bila v Državnem zboru v januarju tudi prvič potrjena kot primerna za nadaljevanje obravnave.

Državni sekretar mag. Radovan Tavzes je predstavil bistvena izhodišča za pripravo NPVO. Poudaril je pomembnost referenčnega dokumenta Evropske skupnosti na tem področju, in sicer Šestega okoljskega akcijskega programa (Decision No 1600/2002/EC of the European Parliament and of the Council of 22 July 2002 laying down the Sixth Community Environment Action Programme), saj gre tudi za izpolnjevanje harmonizacijskih obveznosti RS do Evropske unije. Tako bo NPVO, ki se pripravlja za obdobje do konca leta 2008, v največji možni meri preslikava evropskega okoljskega programa z upoštevanjem skupnih ciljev in vseh vsebinskih tematskih strategij.

Mag. Inga Turk je v nadaljevanju podrobneje predstavila dispozicijo NPVO in cilje po posameznih prednostnih programih ukrepov, za katere je bilo gradivo skupaj z vabilom na javno predstavitev objavljeno na spletni strani MOPE. V predstavitvi je bil pojasnjen tudi procesni načrt priprave NPVO in sodelovanja javnosti, t.j. terminski plan z načinom in ciljem vstopanja zainteresiranih javnosti v proces priprave.

(ppt predstavitev)

V drugem delu predstavitve je potekala razprava, ki jo je vodila in usmerjala moderatorka mag. Vida Ogorelec Wagner.

V nadaljevanju navajamo pripombe in komentarje, ki so jih podali udeleženci razprave, ter pojasnila oziroma odgovore nanje.

- Alič Kasim s.p., dimnikarstvo: pojasnilo v zvezi z ureditvijo dimnikarske službe kot gospodarske javne službe v bodoče

Državni sekretar Radovan Tavzes je pojasnil, da se z novelo ZVO dimnikarska služba izvaja kot republiška javna služba predvsem v delu, ki se nanaša na monitoring, saj želi imeti država nadzor nad kurilnimi napravami kot viri emisij v zrak.

- Janja Leban, Gospodarska zbornica Slovenije: novosti NPVO glede na sedaj veljavni NPVO in v relaciji do operativnih programov

Operativni programi so sestavni del novega NPVO, določajo pa cilje, ukrepe in zavezance za njihovo izvajanje. Operativne programe sprejme Vlada RS in s svojimi sklepi konkretno določi zavezance za izvajanje programa, hkrati pa tudi potrdi višino potrebnih sredstev in finančno projekcijo programa, kot je na primeru Operativnega programa za odvajanje in čiščenje odpadnih voda pojasnil državni sekretar.

- Karel Lipič, Zveza ekoloških gibanj Slovenije: izvajanje NPVO do leta 2003 v luči novega NPVO

Glede izvajanja NPVO je minister pojasnil, da 100 % realizacije zagotovo ni, ker so nekateri ukrepi NPVO iz leta 1999 nesprejemljivi in niso skladni z evropskim pravnim redom. Zato je predstavljena struktura novega NPVO s posameznimi programi ukrepov boljša.

- dr. Miha Janc, Ribiška zveza Slovenije: uveljavljanje že sprejetih usmeritev (odpadki, divja odlagališča, posegi v vode, pogini rib)

Po besedah državnega sekretarja se MOPE zaveda problematike črnih, divjih odlagališč, ki so večinoma v neurbanih okoljih, kjer javne službe ne delujejo tako dobro. To problematiko bo potrebno reševati predvsem s spreminjanjem vedenjskih vzorcev, za kar bo treba še veliko storiti na področju vzgoje in izobraževanja.

Glede malih onesnaževalcev in z njimi povezanimi pogini rib je v postopku priprave dogovor med Ribiško zvezo Slovenije in MOPE glede identifikacije in popisa malih onesnaževalcev. Predvideno je nadaljevanje že lani začetega skupnega projekta na ljubljanskem območju in dodatno na Ledavi.

V zvezi s spremljanjem izvajanja NPVO, ki je v pripravi, je Inga Turk pojasnila, da je v okviru procesnega načrta napovedana delavnica, ki naj bi ponudila rešitve glede spremljanja izvajanja NPVO.

- Erika Oblak, Umanotera: transparentnost procesa (tudi za operativne programe), struktura glede upoštevanja tematskih strategij, zagotavljanje sodelovanja z drugimi ministrstvi, upoštevanje drugih poročil glede stanja okolja

Državni sekretar je pojasnil, da so operativni programi harmonizacijska obveznost do EU za posamezna področja, prav tako moramo prevzeti tudi cilje, ki jih je EU

postavila na določenem področju, medtem ko lahko doseganje ciljev zagotavljamo z različnimi ukrepi. V NPVO je 43 programov ukrepov, nekaj od teh je že sprejetih, ki pa jih trenutno ni treba popravljati.

Sodelovanje s sektorji, ki imajo vpliv na okolje, je zagotovljeno preko operativnih programov, v katerih so določeni ukrepi tudi za posamezne sektorje (primer operativnega programa za zmanjševanje emisij toplogrednih plinov, v katerem so ukrepi za sektorje prometa, kmetijstva in gozdarstva itd.). Glede na to, da je tak operativni program treba uskladiti in je sprejet na Vladi RS, so vsi ukrepi podrobneje zapisani tudi v sklepih Vlade ob njegovem sprejemu.

V poglavju "stanje okolja" bodo izpostavljeni predvsem problemi in negativni trendi na nekaterih področjih varstva okolja. Vsekakor se bo MOPE opredelilo tudi do poročil drugih organizacij in te elemente vključilo v poročilo o stanju okolja.

Glede transparentnosti procesa je Inga Turk še enkrat poudarila, da bo skladno s procesnim načrtom priprava NPVO transparentna z objavo vseh faz priprave, pripomb in odgovorov nanje. V teku je javno naročilo za pripravo, vodenje in izvajanje procesnega načrta, tako da bo MOPE v nadaljevanju objavljane pripomb in odgovorov na internetu (posebna spletna podstran v ta namen) tudi avtomatiziralo.

Operativni programi se obravnavajo na enak način, potekale bodo javne obravnave dokumentov z možnostjo dajanja pripomb in predlogov dopolnitev. Glede na vsebine operativnih programov bo morda drugačna le zainteresirana javnost, saj so v določenih operativnih programih zavezanci za njihovo izvajanje lokalne skupnosti ali gospodarstvo.

- prof. Dušan Mlinšek, Zveza društev za varstvo okolja: temeljne pripombe na program glede premalo podčrtane specifičnosti slovenskega prostora, zanemarjeno vprašanje gozdov; opozoril na to, da je največji vir odpadkov prevelika poraba energije;

- Tatjana Kodrič, Društvo za ohranjanje naravne in kulturne dediščine: opozorila na prepad med zapisano besedo in dogajanjem na terenu (primer človeške ribice, Vir pri Stični), kako zagotoviti dejansko izvajanje zakonodaje; - Kako bo potekalo varovanje vodovarstvenih območij?

Državni sekretar je pojasnil, da je pred sprejemom novi pravilnik, ki bo določal enotno metodologijo določanja vodovarstvenih območij. Z novim zakonom o vodah ima država pristojnost nad določanjem teh območij, še posebej je to pomembno zaradi izvajanja nadzora. Obveznost države je, da izvaja nadzor nad vodnimi viri, ki napajajo 50 ali več ljudi, nujna je vzpostavitev javnih služb.

Na MOPE je 70 % vodovarstvenih območij že digitaliziranih, ostala so v postopku digitalizacije (izvajalec je Geološki zavod). Postopoma bodo za posamezna območja pripravljene uredbe, prva (za ljubljansko območje) je že v usklajevanju z Mestno občino Ljubljana.

- Uroš Verač, s.p., dimnikarstvo: zakaj v NPVO ni zajetih srednjih in malih kurilnih naprav

Kot je pojasnil državni sekretar, izhaja nabor programov ukrepov v NPVO iz harmonizacijskih obveznosti do EU. Direktiva EU na tem področju predvideva operativni program samo za velike kurilne naprave, medtem ko je za srednje in male kurilne naprave treba zagotoviti tehnični nadzor. To preko javne službe ureja novela zakona o varstvu okolja.

- Agnes Šoemen Joksič, Zavod za zdravstveno varstvo Koper: vloga regionalnih institucij (zavodov) za zdravstveno varstvo v povezavi z okoljem, vpliv okolja na zdravje

Državni sekretar je povedal, da je zaradi vplivov okolja na zdravje prebivalstva v NPVO vključen tudi program ukrepov v zvezi s tem (Okolje in zdravje). Na tem področju se dogovarjamo in usklajujemo z Ministrstvom za zdravje, saj si pristojnosti delimo. Vloga regionalnih zavodov je vsekakor pri izvajanju monitoringa (npr. na področju kopalnih voda) in zbiranja podatkov. Nekateri zavodi so v zvezi s tem že pridobili pooblastila.

- Viktorija Rehar, DPVZS: vsebinska področja (meteorologija, ionizirajoča sevanja, povezave med okoljem in zdravjem)

Kot je povedal državni sekretar, je vključitev področja ionizirajočih sevanj v NPVO še odprta. Dejstvo je, da 6. okoljski program EU tega področja ne vključuje, prav tako je to področje v okviru Evropske skupnosti urejeno posebej (EURATOM) in ne v okviru okoljskega pravnega reda. Področje je v pravnem redu RS urejeno s samostojnim zakonom o varstvu pred ionizirajočimi sevanji in jedrski varnosti.

- Simon Delakorda, Inštitut za ekologijo: predlog za spremembo naslova 7. poglavja "Komuniciranje" v "Participacija"

Milena Janežič je povedala, da bodo predlog proučili v okviru Službe za odnose z javnostmi v MOPE, ki je odgovorna za pripravo tega poglavja NPVO.

- Ivo Štajdohar, Zveza tabornikov Slovenije: poudarki na področju vzgoje in izobraževanja

Poglavje vzgoje in izobraževanja je del 7. poglavja, za katerega bo skladno s procesnim načrtom priprave NPVO organizirana posebna delavnica, na kateri bodo lahko predstavniki zainteresirane javnosti sodelovali pri oblikovanju ukrepov na tem področju.

Ob zaključku razprave je bil podan še predlog Erike Oblak, Umanotera, naj NPVO vključuje obveznost priprave srečanj MOPE z zainteresirano javnostjo (1x na dva meseca), na katerih MOPE odgovarja na njihova vprašanja.

dr. Mihael G. Tomšič, Slovenski E-forum je komentiral agresivnost do okolja v Nacionalnem energetskem programu na primeru trase daljnovoda Okroglo-Videm ob robu ali skozi TNP.

Janez Sušnik, Svet RS za varstvo okolja, je v svojem komentarju opozoril na preveliko uporabo kemikalij v kmetijstvu, izvajanje Kjotskega protokola in na jedrsko varnost.

Nevenka N. Strlekar, Krog okoljevarstvenikov iz ZVOS, je pohvalila odlične pripombe A. Klemenca (E-forum) na Nacionalni energetski program in opozorila na premalo znanja o rabi prostora.

Poročilo pripravila:

mag. Inga Turk, vodja projekta priprave NPVO